C/2026/3539

22.7.2026.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums

Konversijas prakšu aizliegums Eiropas Savienībā

(pašiniciatīvas atzinums)

(C/2026/3539)

Ziņotājs: ***Pascal DEBAY***

Līdzziņotājs: ***Ionuț SIBIAN***

Padomnieki	Peter DUNNE (ziņotājam, II grupa) Ana-Bianca OPREA (līdzziņotājam, III grupa)
Pilnsapulces lēmums	4.12.2025.
Juridiskais pamats	Reglamenta 52. panta 2. punkts
Atbildīgā specializētā nodaļa	Nodarbinātības, sociālo lietu un pilsoniskuma specializētā nodaļa
Pieņemts specializētās nodaļas sanāksmē	24.2.2026.
Pieņemts plenārsesijā	29.4.2026.
Plenārsesija Nr.	605
Balsojuma rezultāts (par/pret/atturas)	169/3/9

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1. EESK pārliecinoši nosoda jebkāda veida konversijas prakses, kuru mērķis ir mainīt, apspiest vai izskaust personas seksuālo orientāciju, dzimtes identitāti un/vai dzimuma pašizpausmi. Konversijas prakses pārkāpj spīdzināšanas un necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās vai sodīšanas absolūto aizliegumu.

EESK iesaka, lai:

1.2. Eiropas Komisija (turpmāk – Komisija) iesniedz priekšlikumu par juridiski saistošu ES aizliegumu attiecībā uz konversijas praksēm (turpmāk – aizliegums). Ierosinātais aizliegums nedrīkstētu pieļaut jebkādu darbību, kuras mērķis ir mainīt, apspiest vai izskaust personas seksuālo orientāciju, dzimtes identitāti un/vai dzimuma pašizpausmi, un šādu darbību reklamēšanu.

1.3. Aizliegumam jābūt formulētam visaptveroši un precīzi, skaidri definējot tās darbības, kas uzskatāmas par konversijas praksēm.

1.4. Aizliegums nepieļauj prakses, kas vērstas uz bērnu vai pieaugušo konversiju, un šādu prakšu reklamēšanu. Tam būtu jāattiecas uz visiem publiskajiem, privātajiem, profesionālajiem un neprofesionālajiem dalībniekiem, kas iesaistās konversijas praksēs vai tās reklamē. Aizliegumu nedrīkst izmantot, lai noteiktu krimināltatbildību vai civiltiesisko atbildību personām, kas pārcietušas konversijas praksi.

1.5. Aizliegums paredz atbilstošus sodus tiem, kas iesaistās konversijas praksēs vai tās reklamē. Šiem sodiem jāatspoguļo smagais kaitējums, ko nodara konversijas prakses, un tiem jābūt pietiekamiem, lai atturētu personas no iesaistīšanās šādās praksēs vai to reklamēšanas.

1.6. Aizliegums attiecas uz dzimumpazīmēm, lai aizsargātu interseksuālas personas no neterapeitiskām un bez piekrišanas veiktām intervencēm, kas ir viens no konversijas prakses veidiem, ar kuru tiek uzspiesta atbilstība bināram dzimumu iedalījumam.

1.7. Komisija, konsultējoties ar organizētu pilsonisko sabiedrību, veic ikgadēju izvērtējumu, lai horizontāli un vertikāli pārraudzītu aizlieguma īstenošanu visās dalībvalstīs. Aizliegums ir efektīvs tikai tad, ja to papildina spēcīgs uzraudzības mehānisms.

1.8. Komisija finansē specializētu apmācību svarīgiem speciālistiem, lai apzinātu konversijas praksi un atbalstītu to pārdzīvojušos, un nodrošina sadarbību ar *LGBTIQ+* nevalstiskajām organizācijām (NVO) un to pienācīgu finansēšanu, jo tām ir būtiska nozīme primārā atbalsta sniegšanā, uzraudzībā, ziņošanā un specializētajā palīdzībā.

1.9. Komisija finansē izglītošanu un izpratnes veicināšanu, lai vairotu sabiedrības zināšanas par konversijas praksi. Plašāka sabiedrības izpratne ir būtiska, lai identificētu un izskaustu šādas prakses visā ES. Komisijai šie pasākumi būtu jāiekļauj savā programmā, lai risinātu ar konversijas praksēm saistītos jautājumus *LGBTIQ+* līdztiesības stratēģijas (2026–2030) ietvaros.

2. **Vispārīgas piezīmes**

2.1. Eiropas pilsoņu iniciatīva (EPI) prasa Komisijai ieviest juridisku aizliegumu attiecībā uz konversijas praksēm, kas vērstas pret *LGBTIQ+* personām Eiropas Savienībā ([1]). Šādas prakses, ko parasti dēvē par "konversijas terapijām", ir paredzētas, lai mainītu vai apspiestu personas seksuālo orientāciju, dzimtes identitāti vai dzimuma pašizpausmi.

2.2. Apvienoto Nāciju Organizācija, Eiropas Padomes cilvēktiesību komisārs un Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra (*FRA*) ir norādījuši, ka konversijas prakses ir nežēlīgas, necilvēcīgas un pazemojošas un potenciāli tās ir spīdzināšanas veids. Dažādās ES un Eiropas Padomes iestādēs daudzas citas ieinteresētās personas, tostarp Eiropas Parlaments, Eiropas Padomes Parlamentārā asambleja un Vietējo un reģionālo pašvaldību kongress, ir nepārprotami atbalstījuši konversijas praksu aizliegšanu.

2.3. Iniciatīva, ko 2024. gada janvārī uzsāka Francijas apvienība "Pret konversijas terapiju" (*Against Conversion Therapy – ACT*), ātri guva atbalstu un savāca 1 128 063 parakstu. Komisijai ir jāatbild līdz 2026. gada 18. maijam, izklāstot visus plānotos turpmākos pasākumus.

2.4. Pašlaik konversijas prakses atšķirīgā mērā ir aizliegtas astoņās ES dalībvalstīs: Beļģijā, Francijā, Grieķijā, Kiprā, Maltā, Portugālē, Spānijā un Vācijā. Pārējās 19 dalībvalstīs nepastāv īpašs juridisks aizliegums vai regulējums šādu prakšu ierobežošanai. Aizliegumi ir spēkā arī Norvēģijā un Islandē, kā arī valstīs ārpus Eiropas, piemēram, Kanādā, Jaunzēlandē un Ekvadorā.

2.5. EESK ar lielu gandarījumu atzinīgi vērtē šo svarīgo EPI, jo EESK jau iepriekš ir aicinājusi aizliegt konversijas prakses ([2]).

2.6. EESK norāda, ka saskaņā ar *FRA LGBTIQ* III aptaujas rezultātiem katrs ceturtais respondents ir saskāries ar kādu "konversijas terapijas" veidu ([3]). Tiek ziņots, ka 11 % no šīm praksēm veica ģimenes locekļi, bet 5 % – reliģisko organizāciju locekļi. Ziņotie incidenti ietver fizisku vardarbību (3 % respondentu), seksuālu vardarbību (1 %) un verbālu vardarbību vai pazemošanu (14 %). Šādām "konversijas terapijām" tikusi pakļauta puse transpersonu sieviešu (47 %) un puse transpersonu vīriešu (48 %). No aptaujātajām personām 76 % respondentu norādīja, ka nav piekrituši šīm "terapijām", un 13 % atbildēja, ka konversijas prakses piemērotas spiediena vai draudu rezultātā. Lai gan aplēses atšķiras, šie skaitļi uzsver konversijas prakšu satraucoši lielo mērogu Eiropas Savienībā.

([1]) Eiropas pilsoņu iniciatīva "Konversijas prakšu aizliegums Eiropas Savienībā", Komisijas piešķirtais reģistrācijas numurs: ECI(2024) 000001.

([2]) OV C 286, 16.7.2021., 128. lpp.; Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas pastāvīgās grupas "Pamattiesības un tiesiskums" ziņojums par tās pirmā valstu cikla noslēgumu: "*FUNDAMENTAL RIGHTS AND THE RULE OF LAW. National developments from a civil society perspective 2018–2024*", 39. lpp.

([3]) Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra, "*LGBTIQ equality at a crossroads: progress and challenges*" (Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra, 2024. g.), 23. lpp.

2.7. EESK uzsver, ka personas, kas cietušas no konversijas praksēm, ir nepārprotami jāatzīst par cietušajiem naida noziegumos un jāaizsargā saskaņā ar Cietušo tiesību direktīvu. Personām ir jābūt pieejamiem specializētiem atbalsta pakalpojumiem, juridiskajai palīdzībai un aizsardzībai pret atkārtotu viktimizāciju tiesvedības laikā neatkarīgi no tā, vai šo praksi veikuši, piemēram, ģimenes locekļi, reliģiskie padomdevēji vai medicīnas speciālisti.

2.8. EESK uzsver, ka konversijas praksēm nav zinātniska pamatojuma un tās rada kaitīgas sekas, piemēram, izraisa vai pastiprina kauna, vainas, riebuma pret sevi un bezvērtības sajūtu. Tas var palielināt depresijas, trauksmes, posttraumatiskā stresa sindroma, pašnāvniecisku domu un pašnāvības mēģinājumu skaitu. Šāds psihoemocionālās veselības un labsajūtas apdraudējums ietekmē visu vecumu cilvēkus, bet īpaši postošas sekas ir bērniem un gados jauniem pieaugušajiem. Lielākās medicīnas un psiholoģijas organizācijas ir nosodījušas konversijas prakses kā zinātniski nepamatotas, neefektīvas un bīstamas, kā arī nesavienojamas ar cilvēktiesībām ([4]). Turklāt konversijas praksēm ir negatīva ietekme uz sabiedrību, jo tās pastiprina maldīgo un stigmatizējošo uzskatu, ka seksuālo orientāciju, dzimtes identitāti vai dzimuma pašizpausmi var vai vajag "ārstēt".

2.9. EESK ir pārliecināta, ka konversijas prakses ir cilvēktiesību pārkāpums un ka tās potenciāli pārkāpj daudzas Eiropas Cilvēktiesību konvencijā ([5]) (ECTK, *ETS* Nr. 5) noteiktās garantijas, tostarp 2., 3., 8., 9., 10. un 14. pantu, kā arī Konvencijas 12. protokola 1. pantu. Ar ECTK 3. pantu ir aizliegta spīdzināšana un necilvēcīga vai pazemojoša izturēšanās vai sodi. Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir noteikusi, ka prakses, kas izraisa smagas fiziskas vai psiholoģiskas ciešanas, piemēram, piespiedu medicīniska iejaukšanās, elektrošoks vai piespiedu psiholoģiska manipulācija, var būt ECTK 3. panta pārkāpums ([6]).

2.10. Komitejai ir lielas bažas par bērnu tiesību aizsardzību. Bērniem ir īpaši liela iespējamība tikt pakļautiem "konversijas terapijām", un tās viņus var smagi ietekmēt. Vecāku tiesības kontrolēt un rūpēties par savu bērnu ierobežo bērna labākās intereses. Apvienoto Nāciju Organizācijas neatkarīgais eksperts jautājumos par aizsardzību pret vardarbību un diskrimināciju seksuālās orientācijas un dzimtes identitātes dēļ konstatē, ka konversijas terapiju uzspiešana bērniem nav savienojama ar šo bērnu labākajām interesēm ([7]).

2.11. EESK pieņem zināšanai jauno *LGBTIQ*+ līdztiesības stratēģiju (2026–2030), kurā atkārtoti ir apstiprināta ES apņemšanās veicināt līdztiesību un par prioritāti ir noteikta īstenošana un sadarbība, tostarp atbalsts dalībvalstīm konversijas prakšu izplatības samazināšanā ([8]). Komisija apņemas ņemt vērā EPI, un EESK mudina Komisiju ierosināt, ka konversijas prakses iekļauj kā "ES noziegumus" saskaņā ar LESD 83. panta 1. punktu un atzīst par naida noziegumiem, lai visā ES nodrošinātu vienotu aizsardzības līmeni.

2.12. Profesionālās organizācijas visā Eiropā, tostarp nacionālās psihologu, psihiatru, psihoterapeitu un konsultantu asociācijas, oficiāli aizliedz konversijas prakses. Tomēr, lai gan šiem profesionālajiem aizliegumiem ir svarīga preventīva loma, tie joprojām ir tikai ētiskas vadlīnijas, nevis juridiskas garantijas, un tie ES tiek piemēroti atšķirīgā pakāpē. Juridiski aizliegumi piedāvā spēcīgāku un konsekventāku aizsardzības veidu un papildina psihoemocionālās veselības speciālistu ievērotos ētikas standartus.

2.13. EESK uzsver, ka konversijas prakses noved pie smagas cietušo sociālekonomiskās nenodrošinātības un augsta sociālās atstumtības līmeņa. Iegūtās psiholoģiskās traumas, tostarp depresija un posttraumatiskā stresa sindroms, nopietni kaitē indivīda nodarbinātības iespējām un sniegumam darba vietā. Lai nodrošinātu *LGBTIQ*+ personu pilnīgu iekļaušanu darba tirgū, dalībvalstīm šis kaitējums jāatzīst par šķērsli nodarbinātībai un jānodrošina integrēti atbalsta pakalpojumi, lai palīdzētu cietušajiem no jauna integrēties profesionālajā dzīvē.

([4]) Sk., piemēram, Eiropas Psihiatru asociācijas (EPA) paziņojumu par konversijas "terapijām" un *LGBTQ* pacientiem.
([5]) LES 6. panta 2. punktā noteikts, ka Savienība "pievienojas Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijai".
([6]) Sk., piemēram, lietu "*VC* pret Slovākiju", pieteikums Nr. 18968/07 (ECT, 2011. gada 8. novembris); lietu "*Spivak* pret Ukrainu", pieteikums Nr. 21180/15 (ECT, 2025. gada 5. jūnijs).
([7]) Neatkarīgā eksperta jautājumos par aizsardzību pret vardarbību un diskrimināciju seksuālās orientācijas un dzimtes identitātes dēļ publikācija "*Practices of so-called "conversion therapy"*", 2020. gads.
([8]) Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Līdztiesības savienība: *LGBTIQ*+ līdztiesības stratēģija 2026.–2030. gadam" (COM(2025) 725 final).

2.14. Komisijai sadarbībā ar dalībvalstīm būtu jāapstiprina pasākumi, kuru mērķis ir apkarot dezinformāciju par konversijas praksēm, it īpaši tiešsaistē. Lai novērstu šo kaitīgo prakšu reklamēšanu, ir nepieciešams mehānisms Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīvas un Digitālo pakalpojumu akta īstenošanas uzraudzībai.

2.15. Finansējumam no ES programmām vajadzētu būt cieši saistītam un atkarīgam no Eiropas vērtību (LES 2. pants) ievērošanas. EESK iesaka veikt ES finansētu projektu *ex ante* un *ex post* daudzveidības revīziju, lai nodrošinātu, ka tie nereklamē konversijas prakses. Turklāt programmas "Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības" ietvaros būtu jāpiešķir īpašs finansējums tām NVO, kas sniedz juridisko un psiholoģisko atbalstu cietušajiem.

2.16. EESK ir ļoti noraizējusies par cilvēktiesību pārkāpumiem kopumā un it īpaši par *LGBTIQ*+ tiesību pārkāpumiem, ko motivē politiski vai reliģiski uzskati. Diskriminācija, vardarbība un spīdzināšana, kas vērsta pret personām Eiropas Savienībā, nav savienojama ar ES pamatvērtībām – iecietību un brīvību.

3. **Īpašas piezīmes**

Krimināltiesībās paredzēts konversijas prakšu aizliegums

3.1. EESK atzīst, ka visā Eiropā joprojām notiek debates par to, ar kādiem līdzekļiem visefektīvāk apkarot konversijas prakses.

3.2. Vietās, kur Eiropas Savienībā pašlaik pastāv aizliegumi, lielākajā daļā dalībvalstu tos regulē krimināltiesības. Lai gan krimināltiesības draudi var atturēt dažus cietušos no ziņošanas par vardarbību, krimināltiesību piemērošana ir veids, kā vislabāk atzīt ievērojamo kaitējumu, ko nodara konversijas prakses, un tādējādi, visticamāk, iespējams panākt spēcīgāku preventīvo ietekmi nekā ar civiltiesiskiem sodiem.

3.3. Dažās dalībvalstīs spēkā esošās krimināltiesību vai civiltiesību normas jau varētu izmantot sodu piemērošanai attiecībā uz konversijas praksēm, paļaujoties uz spēkā esošajām tiesībām, nevis nosakot konkrētu juridisko aizliegumu īstenot konversijas prakses, taču tad tiek ignorēta gan skaidra aizlieguma simboliskā nozīme, gan grūtības, ar kurām var saskarties daži cietušie, ja viņiem tiek prasīts pārdzīvotajai vardarbībai piemērot vispārīgāku kaitējuma definīciju saskaņā ar krimināltiesībām vai civiltiesībām.

3.4. Krimināltiesības nodrošina spēcīgu atturošu efektu līdzekli, taču EESK uzsver, ka jebkuram krimināltiesībās paredzētam aizliegumam attiecībā uz konversijas praksēm ir jābūt daļai no taisnīguma atjaunošanas pieejas. Sodi būtu jāpapildina ar likumpārkāpēju obligātu izglītošanu un, kas ir ļoti svarīgi, ar spēcīgu sociālo atbalstu cietušajiem, lai novērstu to, ka bailes no kriminālvajāšanas attur no ziņošanas ģimenes vai reliģiskajā kontekstā.

Konversijas prakšu aizlieguma praktiskā darbības joma

3.5. Ir svarīgi, lai jebkurš ES mēroga aizliegums attiecībā uz konversijas praksēm būtu formulēts visaptveroši un precīzi, it īpaši gadījumos, kad aizliegums paredzēts saskaņā ar krimināltiesībām.

3.6. ES mēroga aizliegumā ir skaidri jādefinē darbības, kas uzskatāmas par konversijas praksēm. Lai gan dalībvalstīm nav vienotas konversijas prakšu definīcijas, EESK norāda, ka jebkurai ES definīcijai jāaptver viss vardarbīgas rīcības veidu klāsts, tostarp fiziska, emocionāla, finansiāla vardarbība, kādu iespējams izmantot, mēģinot mainīt personas seksuālo orientāciju, dzimtes identitāti vai dzimuma pašizpausmi.

3.7. Ar ES mēroga aizliegumu ir jāaizliedz gan konversijas prakšu piekopšana, gan šo prakšu reklamēšana. Reklamēšanas aizliegums, kas parasti ir spēkā dalībvalstīs, kurās konversijas prakses jau ir pasludinātas par nelikumīgām, ir ļoti svarīgs, lai samazinātu šādu prakšu sākumpunktus, kā arī lai pienācīgi sodītu tos dalībniekus, kuri paši neīsteno konversijas prakses, bet virza personas uz šādām darbībām.

3.8. Tāpat kā līdzīgu pārkāpumu gadījumā, EESK iesaka jebkuru ES mēroga aizliegumu attiecībā uz konversijas praksēm noteikt ar ekstrateritoriālu darbības jomu, lai aizliegtu personas pārvietošanu ārpus ES ar mērķi pakļaut šo personu konversijas praksēm trešās valsts jurisdikcijā.

Aizsargājamais pamats saistībā ar konversijas prakšu aizliegumu

3.9. EESK iesaka ES mērogā konversijas prakšu aizliegumu attiecināt uz centieniem mainīt personas *seksuālo orientāciju*, *dzimtes identitāti* vai *dzimuma pašizpausmi*. Šie trīs pamati pašlaik ir iekļauti tiesību aktos attiecībā uz konversijas praksēm Beļģijā, Grieķijā, Kiprā, Maltā, Portugālē un Spānijā.

3.10. Lai gan *dzimuma pašizpausme* Eiropas cilvēktiesību aktos ir mazāk attīstīts jēdziens, konversijas prakses, kas vērstas pret transpersonām un nebinārām personām, bieži vien koncentrējas uz viņu dzimuma ārējo izpausmi, kas var būt katalizators vissmagākajām ar "konversiju" saistītā kaitējuma formām.

3.11. Visā Eiropā bijuši iebildumi par *dzimtes identitātes* iekļaušanu, jo tas ierobežojot klīnicistu spēju veikt medicīniski indicētas sarunas par dzimtes identitāti. Tomēr EESK norāda, ka nav iemesla, kāpēc ES aizliegumu nevarētu formulēt pietiekami precīzi, lai varētu sniegt visus labticīgos un medicīniski atbilstošos dzimuma aprūpes pakalpojumus, tostarp sarunas par dzimuma vēsturi. Jebkurā ES aizliegumā būtu skaidri jānošķir "apstiprinoša aprūpe" no kaitīgiem "konversijas" mēģinājumiem. Šī skaidrība ir būtiska, lai aizsargātu veselības aprūpes speciālistus, kuri sniedz ētisku atbalstu.

3.12. EESK uzsver, ka jebkuram ES aizliegumam attiecībā uz konversijas praksēm jāattiecas arī uz dzimumpazīmēm, lai aizsargātu interseksuālas personas no medicīniski nevajadzīgām un bez piekrišanas veiktām intervencēm, kas ir viens no konversijas prakses veidiem, ar kuru tiek uzspiesta atbilstība bināram dzimumu iedalījumam. Saskaņā ar savu iepriekš pausto nostāju EESK aicina pilnībā aizliegt "interseksuālu kropļošanu" ([9]).

3.13. EESK stingri iesaka tad, kad tiks paredzēts jebkāds ES mēroga aizliegums attiecībā uz konversijas praksēm, skaidri noteikt, ka šādu prakšu aizliegums saistībā ar *seksuālo orientāciju* neattaisno klīniski atbilstošas veselības aprūpes atteikšanu bērniem, kas ir transpersonas un nebināras personas.

Konversijas prakšu aizlieguma personiskā darbības joma

3.14. Visās ES dalībvalstīs, kurās jau noteikts konversijas prakšu aizliegums, pastāv plaša vienprātība, ka jebkurš aizliegums būtu jāattiecina uz visiem bērniem bez izņēmuma. Šī nostāja, ko atbalsta EESK, atzīst bērnu unikālo uzņēmību pret konversijas prakšu nodarīto kaitējumu.

3.15. Attiecībā uz pieaugušajiem joprojām pastāv diskusijas par to, vai ar tiesību aktiem būtu jāaizliedz konversijas prakses pret jebkuru pieaugušo, vai arī, tāpat kā Maltā, Grieķijā un Vācijā, aizliegumam būtu jāattiecas tikai uz tiem pieaugušajiem, kuri nevar un/vai nesniedz brīvprātīgu un apzinātu piekrišanu šādu prakšu īstenošanai. Pēdējā nostāja uzsver patstāvīgu indivīdu tiesības uz pašnoteikšanos un brīvu izvēli pat tad, ja tas pakļauj pieaugušo kaitīgai vai vardarbīgai rīcībai.

3.16. EESK atzīst, ka konkrētie sociālie un kultūras apstākļi, kādos parasti tiek īstenotas konversijas prakses, būtiski mazina jebkura pieaugušā, neatkarīgi no vecuma, spēju sniegt *brīvprātīgu* un *apzinātu* piekrišanu. Tāpēc EESK iesaka ES mēroga aizliegumu attiecībā uz konversijas praksēm attiecināt gan uz bērniem, gan visiem pieaugušajiem. Ja šāds aizliegums paredz iespēju, ka pieaugušie var piekrist darbībām, kas ietilpst konversijas prakšu definīcijā, tiesību aktos, kā tas noteikts Maltā, būtu jāatzīst plašs faktoru klāsts, kas maldinoši ietekmē sniegto piekrišanu.

3.17. Attiecībā uz konversijas prakšu īstenotājiem EESK iesaka jebkuram ES mēroga aizliegumam paredzēt atbilstošu plašu darbības jomu, iekļaujot visus publiskos, privātos, profesionālos un neprofesionālos dalībniekus, kas iesaistās darbībās, kuru mērķis ir mainīt citas personas seksuālo orientāciju, dzimtes identitāti vai dzimuma pašizpausmi, vai reklamē šādas darbības.

3.18. Varētu būt lietderīgi, paredzot ES mēroga aizliegumu, identificēt konkrētus dalībniekus vai noteikt pastiprinātu atbildību konkrētām personām (piemēram, vecākiem, pedagogiem, klīniskajiem speciālistiem, sociālajiem darbiniekiem), kuras īsteno konversijas prakses pret tiem, kuru uzticības personas viņi ir. Tomēr persona vai grupa nedrīkstētu izvairīties no atbildības tikai tāpēc, ka tā rīkojās, nepildot oficiālu funkciju vai neesot formalizētās/profesionālās attiecībās ar cietušo.

([9]) OV C 286, 16.7.2021., 128. lpp.

Domu, apziņas un reliģijas brīvība

3.19. Domu, apziņas un reliģijas brīvība ir pamatvērtības visā Eiropā, un tās ir aizsargātas gan saskaņā ar ECTK 9. pantu, gan ES Pamattiesību hartas 10. pantu.

3.20. Bieži sastopama kritika par konversijas praksu aizliegumiem ir tāda, ka šādi ierobežojumi nepieļaujami ierobežo gan to īstenotāju, gan cietušo tiesības brīvi īstenot savu reliģisko pārliecību. EESK atzīst stingras reliģijas brīvības aizsardzības nozīmi un norāda, ka konversijas praksu aizliegumi neprasa un ar tiem nevajadzētu prasīt, lai ticīgie vai reliģiskās organizācijas mainītu savus uzskatus par seksuālo orientāciju, dzimtes identitāti un dzimuma pašizpausmi.

3.21. Reliģijas brīvība ir ierobežotas tiesības; uz tām nevar atsaukties, lai attaisnotu citu cilvēku pakļaušanu vardarbībai vai diskriminācijai viņu seksuālās orientācijas, dzimtes identitātes vai dzimuma pašizpausmes dēļ. Tāpēc EESK iesaka ES mēroga aizliegumā neiekļaut izņēmumu attiecībā uz dalībniekiem, kuri apgalvo, ka iesaistās konversijas praksēs vai tās reklamē, jo īsteno savu reliģisko pārliecību.

Sodi par konversijas praksu aizliegumu pārkāpumiem

3.22. Dalībvalstīs, kas jau ir pieņēmušas aizliegumus attiecībā uz konversijas praksēm, ir noteikti dažādi sodi, tostarp dažādi brīvības atņemšanas termiņi un naudas sodi. Efektivitātes nodrošināšanas labad EESK iesaka tad, kad tiks noteikts jebkurš ES mēroga aizliegums attiecībā uz konversijas praksēm, paredzēt atbilstīgus sodus, kas atspoguļotu gan izdarītā pārkāpuma smagumu, gan nopietnību.

3.23. Ar ES mēroga aizliegumu būtu jāuzliek par pienākumu dalībvalstīm, vajadzības gadījumā sadarbojoties pāri robežām, ieviest piemērotus mehānismus, lai uzraudzītu, izmeklētu un sodītu konversijas prakses, ja tādas tiek īstenotas.

3.24. Dažos apstākļos var būt lietderīgi ES mēroga aizliegumā ņemt vērā atbildību pastiprinošus apstākļus, piemēram, cietušās personas vecumu un/vai uzticības attiecību pastāvēšanu, kas var ietekmēt piemērojamo sodu par konversijas praksu izmantošanu vai reklamēšanu.

3.25. Ja ES mēroga aizliegums attiecībā uz konversijas praksēm tiek noteikts krimināltiesībās, var būt lietderīgi iekļaut arī civiltiesiskus, administratīvus vai normatīvus sodus, piemēram, profesionālās licences vai tiesību praktizēt profesijā zaudēšanu vai apturēšanu.

Briselē, 2026. gada 29. aprīlī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Séamus BOLAND